

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/99/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3711214582
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2013:3711214582.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Emílie Zimovej a členov JUDr. Gabriely Janákovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v právnej veci navrhovateľky: B. W., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. W., X. XX/XX-XX, zastúpenej U.. H. C., Y. Y. F. W. proti odporcovi: Y. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. T. Q., XXXXX, Q. T. H., C., zastúpenému U.. O. H., Y. O. XX. A. XX, S. S., v konaní o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie navrhovateľky a odporcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 29. mája 2013, č.k. 11P/148/2011-116, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti výroku o určení výživného a nedoplatku na výživnom p
o t v r d z u j e .

Vo výroku o trovách prvostupňového konania rozsudok okresného súdu z r u š u j e a v tejto časti
vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa po predchádzajúcom zrušení svojho rozhodnutia odvolacím súdom rozhodol tak, že určil výživné zo strany odporcu voči navrhovateľke titulom príspevku na rozvedeného manžela po 300 Eur mesačne od 01.01.2012, ktoré výživné bude zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Zameškané výživné od 01.01.2012 do 31.05.2013 vo výške 5.100 Eur povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 500,- Eur popri bežnom výživnom, a to až do vyrovnania, pod stratou výhody splátok v prípade nezaplatenia čo i jednej splátky. Vo zvyšku návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V rozhodnutí konštatoval, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala určenia vyživovacej povinnosti odporcu k nej, ako bývalej manželke, v sume 400 Eur mesačne od 06.12.2011. Po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danej veci sú splnené zákonné podmienky pre určenie príspevku na výživu navrhovateľky zo strany odporcu. Navrhovateľka trpí závažným zdravotným ochorením, čo nerozporoval ani odporca, ktorý uviedol, že tieto skutočnosti pozná a vedel o nich aj pred uzavretím manželstva. Skutočnosť, na ktorú poukazoval odporca v konaní, že navrhovateľka odišla z C. z dobrého sociálno-zdravotného systému, kde by nemusela znášať finančné náklady spojené s chorobou tak, ako na Slovenku, považoval za nepodstatnú, nakoľko tým, že navrhovateľka sa rozviedla, v podstate stratila možnosť žiť vo C. a tento systém využívať. Na základe uvedeného mal odkázanosť navrhovateľky bez akýchkoľvek pochyb za preukázanú. Pokiaľ sa jedná o majetkové pomery navrhovateľky, uviedol, že tieto vôbec nenasvedčujú tomu, a ani ich žiadnym spôsobom odporca nepreukázal, že by táto žila spôsobom ako popísal odporca. Sám odporca v konaní o určenie manželského výživného uznal, že odporkyňa je veľmi vážne chorá, a preto súd v konaní o určenie manželského výživného schválil zmier,

v rámci ktorého sa odporca zaviazal prispievať na výživu vtedy ešte svojej manželky, sumou vo výške 450 Eur mesačne. V predmetnom konaní o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela

odporca namietol zverejnenie svojich majetkových pomerov, poukazujúc na dohodu o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva, pričom z tohto dôvodu aj navrhovateľka z obavy pred sankciou 10.000 Eur neuvádzala dopodrobna všetky majetkové bonity odporcu, ani sa dopodrobna nevyjadrila k majetkovým pomerom odporcu. Na druhej strane odporca súdu predložil len také doklady, ktoré považoval za potrebné, pričom sa odmietol vyjadriť k hodnote svojho rodinného domu vo C., ako aj k tomu, aká finančná čiastka mu zostala na účte po vypořiadaní BSM. Na základe všetkých týchto skutočností potom súd s ohľadom na vykonané dokazovanie dospel k záveru, že práve suma 300 Eur mesačne je primeranou sumou, ktorú má na mysli zákonodarca, pričom sa jedná o 150 Eur nižší príspevok, ako bol príspevok z titulu manželského výživného, ktorou rozdielnosťou súm zohľadnil rozdiel medzi výškou manželského výživného (s ktorou bez akýchkoľvek pochyb a výhrad odporca súhlasil) a príspevku na rozvedeného manžela. Vzniknutý dlh zaviazal odporcu zaplatiť v splátkach, v zmysle § 160 ods. 1 O.s.p. tak, aby zameškané výživné odporca splatil popri bežnom výživnom do jedného roka. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 71 ods. 1, § 72 ods. 1, 2, 3, § 75 ods. 1 veta prvá a § 77 ods. 1 veta prvá, druhá, Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov prvostupňového konania s odôvodnením, že navrhovateľka bola v konaní čiastočne úspešná.

Proti rozsudku podali odvolanie obaja účastníci konania.

Navrhovateľka prostredníctvom právneho zástupcu podala odvolanie proti výroku o trovách konania. V odvolaní uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti nepriznania náhrady trov konania nepovažuje za správne, a to z dôvodu, že vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí, kde súd prvého stupňa taktiež priznal navrhovateľke výživné zo strany odporcu v identickej sume 300 Eur mesačne, rozhodol o trovách konania tak, že navrhovateľke priznal trovy prvostupňového konania v sume 426,87 Eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou rovnakého ust. § 142 ods. 2 O.s.p., tým, že navrhovateľka mala vo veci úspech vo väčšej časti žalobného návrhu. Po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom súd prvého stupňa čo do priznaného nároku rozhodol rovnako, avšak o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa teda použil identické ustanovenia, avšak s rozdielnym výsledkom, pričom svoje rozhodnutie bližšie neodôvodnil, čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť v tejto časti a jeho neurčitosť a zároveň vyvoláva stav právnej neistoty. Na základe uvedeného žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil tak, že jej prizná náhradu trov konania v sume 918,71 Eur alebo rozsudok prvostupňového súdu v tejto časti zruší a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky písomne nevyjadril.

Odporca odvolaním napadol rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu a žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietne.

V odvolaní súdu prvého stupňa vytýkal, že pri určení príspevku na výživu rozvedeného manžela poukazoval na predchádzajúci zmier uzavretý medzi účastníkmi konania a touto rozdielnosťou zohľadnil rozdiely medzi výškou manželského príspevku a príspevku na výživu rozvedeného manžela. Jedná sa pritom o dva samostatné nároky s rozdielnymi podmienkami na jeho priznanie, a preto odporcovi nie je zrejmé, prečo súd opätovne svoje rozhodnutie odôvodňuje aj výškou dohodnutého tzv. manželského výživného. Trval ďalej na tom, že pri rozhodnutí v danej veci je potrebné prihliadnuť aj na dôvody, ktoré ho viedli k podaniu návrhu na rozvod manželstva, najmä na manželskú neveru, ktorej sa voči nemu dopustila navrhovateľka a ktorú skutočnosť preukázal súdu predloženou písomnou komunikáciou medzi navrhovateľkou a inými mužmi. Zároveň, ak by si bol súd zodpovedne pozrel ním predložené fotografie, musel by nevyhnutne dospieť k záveru o pravdivosti jeho tvrdenia o tom, že navrhovateľka, ktorá sústavne poukazuje na svoj zlý zdravotný stav, na ťarchu svojho zdravia fajčí a požíva alkoholické nápoje, hoci ako diabetička musí vedieť, že si tým poškodzuje zdravie viac, ako keby tak konala ako úplne zdravá. Z predložených fotografií je tiež zrejmé, že navrhovateľka športuje, venuje sa tancu, zúčastňuje sa spoločenských udalostí, navštevuje diskotéky, dokonca sa nevyhýba ani tzv. adrenalínovému lietaniu na padáku za vlečným člnom, preto jej tvrdenie o tom, že sa nemôže nikde zamestnať, pretože jej to zdravotný stav neumožňuje, je pochybné. Len predloženie potvrdenia z Úradu

práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica o tom, že je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nestačí k uneseniu dôkazného bremena v časti preukázania jej neschopnosti samostatne sa živiť. Poukázal tiež na to, že navrhovateľka sa aj napriek rozvodu mohla rozhodnúť zostať žiť vo C. a naďalej využívať jeho zdravotný systém, nakoľko v rámci, ako samotnej francúzskej, tak aj EÚ legislatívy, sú dané možnosti pre migráciu cudzincov. To, že sa navrhovateľka vrátila na Slovensko, kde využíva možnosti tunajšieho zdravotného systému, bolo jej slobodné rozhodnutie. Poukázal ďalej na rozdielne tvrdenia navrhovateľky, týkajúce sa jej majetkových pomerov, kde na jednej strane navrhovateľka tvrdila, že svoje motorové vozidlo A., nadobudnuté počas manželstva, predala ešte v máji 2011, avšak zároveň odmietla uviesť meno kupujúceho a taktiež uviedla, že doposiaľ (ani po dvoch rokoch) zmena vlastníka vozidla v evidencii vozidiel na kupujúceho nebola vykonaná. Taktiež poprela, že by vlastnila odporcom tvrdenú sumu cca 100.000 Eur, ktorá sa mala nachádzať na jej účte v septembri 2010, keď tvrdila, že tieto patrili jej synovi a boli použité na rozbehnutie synovej advokátskej kancelárie a slušného bývania, pričom jej syn vôbec nie je advokátom ani advokátskym koncipientom. Pokiaľ navrhovateľka svoje motorové vozidlo predala v máji 2011 za sumu 10.000 Eur, ako vypovedala dňa 27.05.2013, potom táto jej suma pokrýva jej priemernú mesačnú stratu na obdobie 45,87 mesiaca. V prípade, že navrhovateľka vozidlo v skutočnosti nepredala a jej tvrdenie je len účelové, predstavuje toto vozidlo majetkovú hodnotu, ktorú navrhovateľka môže predať. Pokiaľ sa jedná o jeho majetkové pomery, uviedol, že otvorene odpovedal na všetky otázky, týkajúce sa jeho majetkových pomerov okrem čiastky na jeho bankovom účte. Vyslovil názor, že vzhľadom k tomu, že navrhovateľka spôsobila svojimi mimomanželskými vzťahmi rozvrat a rozpad manželstva, nevyužila svoje reálne schopnosti a možnosti na to, aby sa vlastnou prácou samostatne živila, sama z vlastnej vôle ešte pred rozvodom manželstva skončila pracovný pomer vo C., z ktorého dosahovala príjem, pričom aj po rozvode mohla v krajine a v tomto pracovnom pomere zotrvať a žije v dlhodobom partnerskom vzťahu s iným mužom, priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela by bolo aj v rozpore s dobrými mravmi.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdiť. K tvrdeniu odporcu o tom, že sa dopustila nevery, uviedla, že manželstvo s odporcom bolo rozvedené, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia súd neuviedol príčinu rozvratu manželstva ani zavinenie na rozpade manželstva. Proti takémuto odôvodneniu rozhodnutia nenamietal nič odporca ani navrhovateľka, a teda tento skutkový a právny záver súdu akceptovali. Principiálne platí všeobecná zásada, že na rozvrate manželstva nesú svoj podiel viny obaja manželia, z ktorej skutočnosti prvostupňový súd aj vychádzal. Odporca viní navrhovateľku z rozvratu manželstva, pričom ide o nepreukázateľné tvrdenie, ktoré nemá oporu v žiadnom výroku súdu ani vo vykonanom dokazovaní. Takisto navrhovateľka môže viniť odporcu z rozvratu ich manželstva, poukazovať na jeho bohémsky a hedonistický spôsob života a porušovanie manželských povinností stanovených zákonom, avšak išlo by o tvrdenia, ktoré by boli v tomto konaní zdĺhavo a zbytočne dokazovateľné. Takéto dokazovanie malo byť predmetom rozvodového konania, avšak podľa jej názoru nemá byť opätovne predmetom konania o príspevku na výživu rozvedeného manžela. Ďalej uviedla, že v konaní predložila množstvo písomných dôkazov, ktoré preukazujú jej zlý zdravotný stav, zlú sociálnu situáciu a z toho vyplývajúcu objektívnu nemožnosť sama sa živiť.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné v napadnutej časti, t.j. vo výrokoch, ktorými súd rozhodol o príspevku na výživu rozvedeného manžela a nedoplatku na výživnom, podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť a vo výroku, ktorým súd rozhodol o trovách prvostupňového konania, podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušiť a podľa odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia vec v tejto časti vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu. Odvolaním nenapadnutej časti, t.j. výroku, ktorým bol návrh vo zvyšnej časti zamietnutý, sa Krajský súd nedotýkal, pretože proti tomuto výroku odvolanie nesmerovalo, a tak nadobudol právoplatnosť (§ 206 O.s.p.).

V preskúmvanej veci sa navrhovateľka domáhala, aby súd zaviazal odporcu prispievať jej na výživu rozvedeného manžela sumou 400 Eur mesačne z dôvodu, že je invalidná dôchodkyňa s obmedzenou možnosťou uplatnenia sa v zamestnaní, je evidovaná na úrade práce ako uchádzačka o zamestnanie a jej jediný príjem predstavuje len invalidný dôchodok v sume 158,60 Eur mesačne. Odporca na jej výživu dobrovoľne neprispieva.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyplýva, že účastníci konania sú bývalí manželia, ich manželstvo bolo právoplatne rozvedené rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 18. októbra 2011, č.k. 4C/103/2011-80, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27. októbra 2011. Z citovaného rozsudku vyplýva, že rozsudok bol vyhlásený za prítomnosti oboch účastníkov konania, ktorí sa vzdali odvolania, preto rozsudok v zmysle ust. § 157 ods. 3 O.s.p. neobsahoval odôvodnenie, preto v rozsudku nebolo konštatované, ktorý z manželov zapríčinil rozvrat ich manželstva.

Podľa § 72 ods. 1, 2 Zákona o rodine rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého súd. Prihliadne pri tom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahu medzi manželmi.

Základnou podmienkou pre priznanie nároku na vyživovaciu povinnosť po rozvode manželstva je skutočnosť, že rozvedený manžel nie je schopný sám sa živiť, prípadne, ak aj má nejaký príjem, tento nestačí na úhradu nákladov na jeho primeranú výživu. Primeraná výživa podľa súčasného znenia Zákona o rodine neznamena pokrýtie len nevyhnutných nákladov na stravovanie, ale tiež uspokojovanie ďalších nevyhnutných potrieb rozvedeného manžela vyplývajúcich z jeho veku, zdravotného stavu, spôsobu života a pod., ktoré je potrebné posudzovať individuálne. Povinnosť bývalého manžela prispievať na výživu bývalého manžela predchádza vyživovacej povinnosti detí voči rodičom a má prioritu aj pred príspevkami zo spoločenských prostriedkov. Poskytovanie príspevku je podmienený aj tým, že nebude v rozpore s dobrými mravmi.

V súdnej veci bolo úlohou súdu prvého stupňa predovšetkým ustáliť, či obstojí tvrdenie navrhovateľky, že nie je schopná sama sa živiť, skúmať výšku jej príjmu, jej potreby, schopnosti, možnosti a majetkové pomery a následne posúdiť otázku, či navrhovateľka je odkázaná na príspevok od bývalého manžela, nakoľko nie je schopná sama si zaistiť primeranú výživu z vlastných zárobkových alebo majetkových pomerov.

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že navrhovateľka je nezamestnaná, je vedená ako uchádzačka o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny F. W. od 01.02.2011, pričom evidencia stále trvá. Ďalej bolo zistené, že navrhovateľka je invalidná dôchodkyňa, podľa potvrdenia Sociálnej poisťovne zo dňa 6. decembra 2012, jej invalidný dôchodok predstavuje sumu 158,60 Eur mesačne. Z rozpisu nákladov predložených navrhovateľkou vyplýva, že jej mesačné náklady na byt a poplatky spojené s užívaním bytu, stravu, hygienické potreby, lieky, lekárske ošetrovanie a cestovné na lekárske vyšetrenie predstavujú sumu cca 393,37 Eur, z čoho je nepochybné, že navrhovateľka zo svojho príjmu nie je schopná si svoje náklady uhradiť. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľka trpí závažným zdravotným ochorením, pre ktoré jej bola priznaná invalidita s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v 70 percentách (podľa odborného posudku o invalidite zo dňa 18.01.2011), v dôsledku čoho jej uplatnenie sa na pracovnom trhu je nepochybne sťažené. Bolo preukázané, že napriek uvedenému si navrhovateľka prácu hľadá, čo vyplýva z potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny F. W., z ktorého je zrejmé, že je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, a to už od 01.02.2011, zatiaľ bezúspešne. Poukazovanie odporcu na to, že navrhovateľka by sa mohla živiť ako živnostníčka, čím by získala príjem, možno považovať iba za jeho subjektívny názor, keď je potrebné vychádzať z toho, že nikoho nie je možné nútiť k tomu, aby si obstarával prostriedky na svoju obživu podnikaním.

Pokiaľ sa jedná o príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi, na ktoré súd prihliada v zmysle ust. § 72 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine, z citovaného rozvodového rozsudku účastníkov konania nie je možné zistiť, z akých dôvodov a z viny ktorého z účastníkov bolo manželstvo rozvedené. Tvrdenie odporcu o tom, že k rozvratu manželstva došlo iba z dôvodov na strane navrhovateľky, preto nebolo bez pochybností preukázané, a to ani ním predloženými dôkazmi. Záver súdu prvého stupňa, že uplatňovanie príspevku na výživu rozvedeného manžela zo strany navrhovateľky preto nemožno považovať za nárok, ktorý by bol uplatňovaný v rozpore s dobrými mravmi, preto považoval odvolací súd za správny.

Po uvedených zisteniach sa súd prvého stupňa správne zaoberal otázkou primeranosti výšky príspevku na výživu rozvedeného manžela, pričom vychádzal nielen z potrieb rozvedeného manžela požadujúcich príspevok na výživu, ale aj zo schopností a možností druhého rozvedeného manžela. Po zistení, že účastníci konania v priebehu konania o určenie príspevku na rozvedeného manžela uzavreli dohodu o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode, v ktorej sa pod hrozbou zaplataenia zmluvnej pokuty dohodli, že navrhovateľka nezverejní výšku prostriedkov, ktoré má odporca na svojom účte, ako aj, že navrhovateľka nezverejní, akú sumu peňazí dostala od odporcu z titulu vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ktorú skutočnosť sa odporca zaviazal nezneužiť ako dôvod pre zamietnutie návrhu na príspevok na výživu rozvedeného manžela) správne uzavrel, že nemohol podrobne preskúmať majetkové pomery účastníkov konania. Správne potom vychádzal z toho, že pokiaľ sa odporca dobrovoľne zaviazal v predchádzajúcom konaní platiť navrhovateľke príspevok na výživu manželky v sume 450 Eur mesačne, nepochybne aj bez podrobného zistenia jeho majetkových pomerov má k dispozícii sumu vo výške 300 Eur, ktorú je schopný navrhovateľke platiť z titulu príspevku na výživu rozvedeného manžela. Treba pri tom poukázať na skutočnosť, že už len na základe odporcom predloženého dokladu o jeho príjmu v sume 1.975,89 Eur mesačne je zrejme, že je schopný takto stanovenú výšku výživného platiť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolacie námietky odporcu nepovažoval za odôvodnené a rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti, v ktorej bol určený príspevok na rozvedeného manžela a nedoplatok na výživnom, podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Za dôvodné však považoval odvolací súd odvolanie navrhovateľky proti výroku o trovách prvostupňového konania, keď odvolací súd sa stotožnil s tým, že pokiaľ súd prvého stupňa pri priznaní rovnakej výšky príspevku na výživu rozvedeného manžela v predchádzajúcom rozhodnutí rozhodol o trovách prvostupňového konania pomerne a v novom rozhodnutí za použitia totožného ustanovenia právneho predpisu rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania, a to bez bližšieho zdôvodnenia, je rozhodnutie súdu o trovách konania nepreskúmateľné. Preto uvedený výrok rozsudku zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvého stupňa o trovách konania opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. aj náležite odôvodní.

V zmysle ust. § 224 ods. 3 O.s.p. v novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.